

ROVVILTNEMNDA I REGION 6

Møre og Romsdal, Trøndelag

Deres ref.:

Vår dato: 05.11.2018

Vår ref.: 2018/643

Arkivnr: 434.11

Adresseliste

Protokoll fra møte 26. oktober 2018, Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge

Tid: Fredag 26. oktober 2018, varighet kl. 09:00 - 14:30, lunsj kl 11:30

Sted: *Scandic Hell hotell, Stjørdal kommune*

Deltagere:

Rovviltnemnda: Gunnar Alstad (leder), Mattias Jåma, Frank Sve, Gunn I. Stokke, Maja-Britt Renander og Anne Berit Sæther.

Andre: Marianne Aas Halse, & Astrid Buset (Fylkesmannen i Møre og Romsdal) Kjell Kippe, Eva Dybwad Alstad, Gry Tveten Aune, Inge Hafstad & Kjell Vidar Seljevoll (Fylkesmannen i Trøndelag), Ingeborg Stavne (Mattilsynet), Tore Solstad (Statens Naturoppsyn) Øystein Folden (Naturvernforbundet), Leif Hjulstad (Nord-Trøndelag Bondelag), Frank Røym (Sør-Trøndelag Bondelag), Atle Frantzen (Møre og Romsdal Bondelag), Kristian Indreeide (Møre og Romsdal Sau og Geit).

26/18: Godkjenning av innkalling og sakliste

Dato for møte ble bestemt under nemndas møte den 24. mai 2018. Sakliste er satt opp i samråd med leder av Rovviltnemnda. Foreløpig møteinnkallelse med sakliste ble sendt ut på e-post fredag 12. oktober 2018, mens endelig møteinnkallelse m/sakliste og saksfremlegg ble sendt ut på e-post lørdag 20. oktober 2018, med unntak av sak 28/18 og 30/18 som ble ettersendt onsdag 24. oktober.

Sekretariatets forslag til vedtak:

- Rovviltnemnda godkjenner innkalling og sakliste.

Endringer:

- Gunnar Alstad påpekte at for sak 27/18 manglet *punkt 6, møte med region 3 og 5 ang. samordningsoppdraget 9.10.* i saklisten satt opp i innkallingen, sett opp mot saksframlegget til sak 27/18. Og med følgefeil for de påfølgende punktene i saken. Sekretariatet beklaget feilen og ba roviltnemnda forholde seg til alle ni punktene som framkom av saksframlegget til sak 27/18.
- Sekretariatet v/ Kjell V. Seljevoll varslet at sak 28/18 ville bli trukket.

Sekretariatets korrigerede forslag til vedtak:

- Rovviltnemnda godkjenner innkalling og sakliste, med de endringer som framkom i møte.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

- Rovviltnemnda godkjenner innkalling og saksliste, med de endringer som fremkom i møte.

27/18: Referat og orienteringssaker**1. Nemndsmøte 4.7. - avlyst**

Rovviltnemnda ble ikke vedtaksdyktig i møte 4.7.18. Det er av sekretariatet ikke gjort noe etterarbeid på sakene som var satt opp til møtet, foruten sak 24/18. Dette innebærer at sak 22/18 Godkjenning av innkalling og saksliste, 23/18 Referat og orienteringssaker og 25/18 Eventuelt, forblir ubehandlet. Sak 24/8 er behandlet med e-post.

2. E-postbehandling av klagesak kvote for lisensfelling jerv

Etter avtale med nemndas leder ble sak 24/18 behandlet per e-post, etter at møtet 4.7.18 ble avlyst. Saksframlegg ble utsendt 4.7.18, med frist for tilbakemelding 10.7.18. Fem av nemndas medlemmer ga tilbakemelding innen fristen. Alle støttet sekretariatets innstilling til vedtak.

Rovviltnemndas vedtak:

Rovviltnemnda kan ikke se at det i klagen har fremkommet ny kunnskap som tilsier at vedtaket om kvoten for lisensfelling av jerv bør omgjøres og opprettholder derfor sitt vedtak datert 24. mai 2018 om kvote for lisensfelling av jerv i region 6 for lisensfellingsperioden 2018/2019. Rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge ber med bakgrunn i dette Klima- og miljødepartementet om å sluttbehandle klagen fra Naturvernforbundet.

Saken ble oversendt til Klima- og miljødepartementet med brev datert 18.7.18.

3. Møte med KLD 9.8.

Gunnar Alstad, Maja Britt Renander, Anne Berit Sæther, Bengt Matias Jåma, og fung. sekretær Inge Hafstad deltok på møtet fra nemnda i region 6. Hovedkonklusjonen fra møtet, var at innholdet i brevet fra KLD datert 26.4.2018, lå fast, samt at KLD ba rovviltnemnda i region 6 om å opprette kontakt med Miljødirektoratet angående saken.

4. Møte med Miljødirektoratet 25.9.

Gunnar Alstad, Maja Britt Renander, Gunn I. Stokke, Anne Berit Sæther, Bengt Matias Jåma og sekretær Kjell V. Seljevoll deltok på møtet fra rovviltnemnda i region 6.

Miljødirektoratet tok på seg ansvaret for å lage et referat fra møtet, som også vil fungere som en rapportering til KLD. Forslag til referat fra møtet er per 20.10, ikke kommet Rovviltnemnda/Fylkesmannen i Trøndelag i hende.

5. Høringsuttalelse – endring av rovviltforskriften, lisensfelling jerv.

KLD har 18.9.18 lagt forslag om midlertidig videreføring av forsøksordningen for mer effektiv felling av jerv, ut på høring. Frist for tilbakemelding var satt til 8.10.18.

Rovviltnemnda i region 6 gav i 2015 uttalelse til en tilsvarende forskriftsendring, denne med varighet til 15.2.18. Et forslag til svarbrev på høringen ble sendt til nemndas leder, på e-post 8.10.18. Forslaget ble godkjent samme dag. Og uttalelse ble oversendt til KLD innen fristen for høringssvar 8.10.18.

6. Møte med region 3 og 5 ang. samordningsoppdraget 9.10.

Gunnar Alstad, deltok på møtet fra nemnda i region 6. Det ble foretatt en gjennomgang av et brev fra nemnda i region 3 (Oppland) som skal sendes til Klima- og miljødepartementet angående samordningsoppdraget. (Brevet ble sendt til KLD 11.10.)

7. Møte med KLD og LMD 9.10.

Gunnar Alstad, Bengt Matias Jåma og sekretær Kjell V. Seljevoll deltok på møtet fra nemnda i region 6. Presentasjoner holdt av Gunnar Alstad (leder) og av klima- og miljøminister Ola Elvestuen i møtet, er sendt ut i e-post datert 16.10.18

8. Post til nemnda

Sekretariatet tar en gjennomgang av postlisten siden forrige møte.

9. Søknader om skadefellingstillatelser siden forrige møte

Sekretariatet tar en gjennomgang av søknaden om skadefellingstillatelser siden forrige møte og utfallet av disse.

28/18: Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – videre oppfølging av brev fra Klima og miljødepartementet (KLD)

Sekretariat for Rovviltnemnda trakk sak 28/18 til møte 26.10.2018. Dette i påvente av et endelig referat fra møte 25.9.2018, mellom Rovviltnemnda og Miljødirektoratet.

29/18: Kvote for kvotejakt på gaupe vinteren 2019

I Forskrift om forvaltning av rovvilt (fastsatt ved kgl. res.18. mars 2005 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet) gis en rovviltnemnd mulighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe i medhold av viltloven § 9, jf. naturmangfoldlovens høstningsprinsipp i § 16, dersom bestanden ligger over det fastsatte nasjonale målet for gaupe i regionen.

Et vedtak skal avgrense jaktområdet, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuell fordeling på kjønn og alder, og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av kvotejakten i samsvar med regional forvaltningsplan, jf. forskriften. Kvotevedtaket bør i størst mulig grad baseres på utviklingen av bestanden de siste tre årene slik dette er rapportert i nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt. I tillegg også bl.a. på den skade viltet gjør, da kvote for jakt på gaupe også er motivert ut fra skadereduksjon, samt de øvrige momenter som fremgår av naturmangfoldloven § 16, fjerde ledd.

Bestandsovervåkingen viser at gaupebestanden i region 6 ligger over det nasjonale bestandsmålet (NINA rapport 1519-2018). Det er registrert henholdsvis 14,5, 18,5 og 15,5 familiegrupper av gaupe før jakt i regionen i henholdsvis 2016, 2017 og 2018. Dette gir et gjennomsnitt på 16,2 familiegrupper de tre siste årene for regionen, som er over måltallet på

12 familiegrupper for regionen. Dette betyr at rovviltnemnda i region 6, har myndighet til å fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i 2019.

Forvaltningsplanen

Forvaltningsplan for rovvilt i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag legger følgende føringer for forvaltningen av gaupe innenfor og utenfor forvaltningsområdene.

Innenfor forvaltningsområdet:

Det er en målsetting at det regionale bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdet. Bestanden av gaupe skal være mest mulig jevnt fordelt.

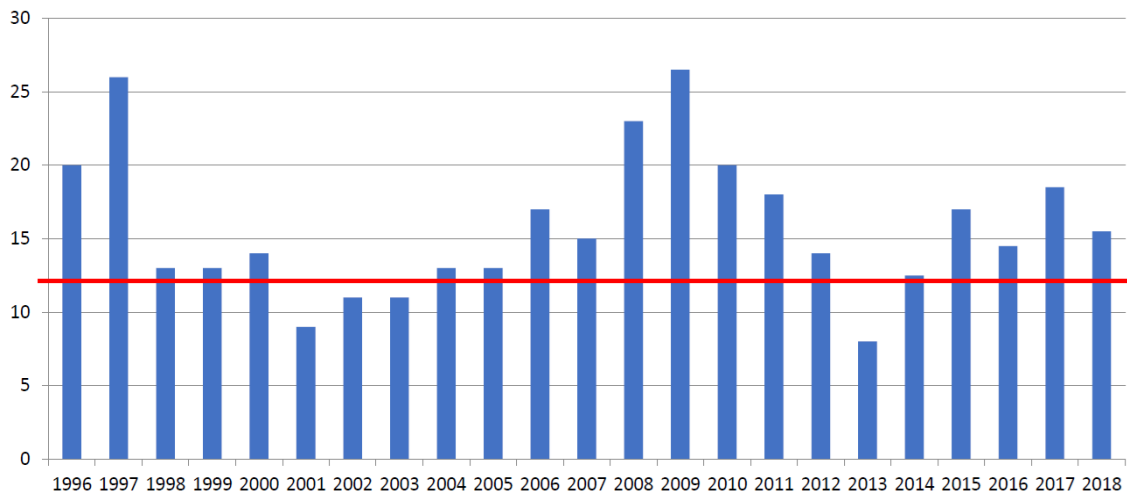
I områder med gaupeskader skal det satses på effektive tapsforebyggende tiltak. Dette vil for eksempel være tilskudd til forsinket slipp om våren. Kvotejakt er det primære bestandsregulerende tiltaket, og kvotene skal settes med bakgrunn i bestandssituasjonen, skadeomfanget på bufe og tamrein.

Utenfor forvaltningsområdet:

Områdene utenfor forvaltningsområdet regnes som prioritert beiteområder i forhold til gaupe. Utenfor forvaltningsområdet skal bestanden av gaupe holdes på lavest mulig nivå, men forekomst må påregnes.

Bestandssituasjon for gaupe

Familiegrupper av gaupe i region 6

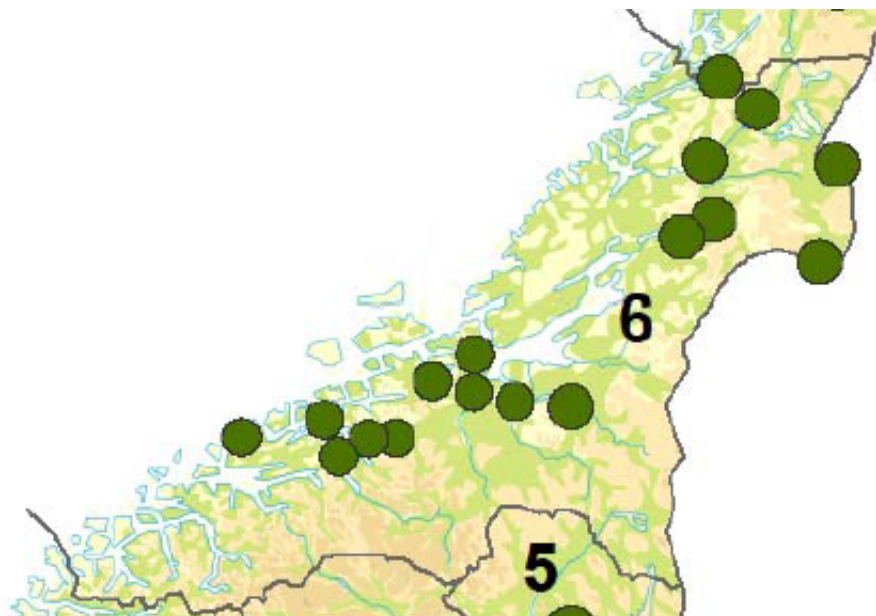

Figur 1: Utvikling i registrert antall familiegrupper av gaupe i region 6 i perioden 1996-2018. Data fra www.rovdata.no

Målet med fastsettingen av kvoten for gaupejakta er å tillate jakt på det antallet dyr som vil gi en balansert utvikling i bestanden, slik at en havner så nær som mulig det regionale målet om å opprettholde en bestand på 12 årlige ynglinger av gaupe. Ved siste opptelling var det 15,5 familiegrupper/yngling av gaupe i regionen. Etter denne opptellingen har vi gjennomført kvotejakta vinteren 2018.

NINA rapport 1519-2018, gir oss en prognose for forventet antall familiegrupper av gaupe i regionen før jakta 2019, der kjent antall familiegrupper vinteren 2017/2018 og avgangen av voksne hunndyr gaupe er tatt inn. Prognosen for region 6 viser en forventet bestand på 12,6 [8,4-17,7] familiegrupper, før jakt 2019. Vi understreker at det er stor usikkerhet i den regionale prognosen, da det her er snakk om små tall og vide konfidensintervaller. Estimater er likevel det beste vi har av vitenskapelig kunnskap til å si noe om forventet utvikling av bestanden.

Det er et mål i forvaltningsplanen at bestanden skal fordele seg jevnt innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Ved siste telling var det relativt høy tetthet av familiegrupper innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal og i de tilstøtende områdene sørvest i Trøndelag. Det var også en del registreringer sentralt i den nordlige delen av Trøndelag. På den annen side var det få registreringer av familiegrupper av gaupe i områdene innenfor forvaltningsområdet øst for E6. Det var også lite registreringer av familiegrupper utenfor forvaltningsområdet, foruten i området nordøst i Trøndelag - Indre Namdal.

Figur 2: kart som viser fordeling av rapporterte familiegrupper av gaupe etter registrering vinteren 2017/2018 Data fra www.rovdata.no

Avgang av gaupe i regionen

Siden rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe den 26. oktober 2017, er det registrert avgang av 35 gauper i regionen. En gaupe er påkjørt av bil (Høylandet), tre gauper er felt på skadefelling i Snåsa, Grong og Overhalla kommuner, syv er felt på kvotefri jakt i Møre og Romsdal, mens resterende 24 gauper er felt på ordinær kvotejakt. 12 av de døde gaupene var voksne hunndyr. Dette representerer om lag samme mengde avgang som foregående sesong, der avgangen var 37 dyr hvorav 13 voksne hunndyr. Noe som nå har vist seg å gi en nedgang i bestanden fra 2017 til 2018 på 3 familiegrupper (fra 18,5 til 15,5).

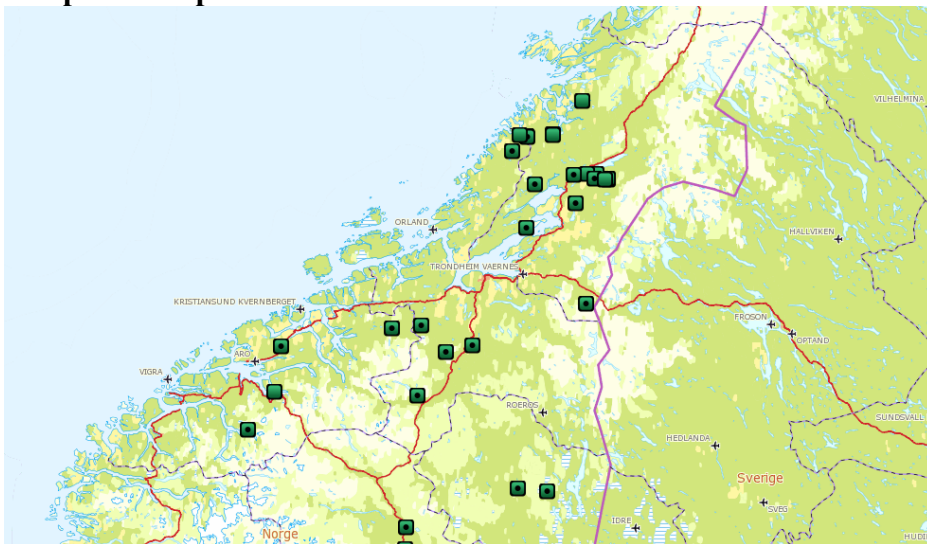

Figur 3: kart som viser kjent avgang av gaupe etter 26.10.2017. Data fra www.rovbase.no

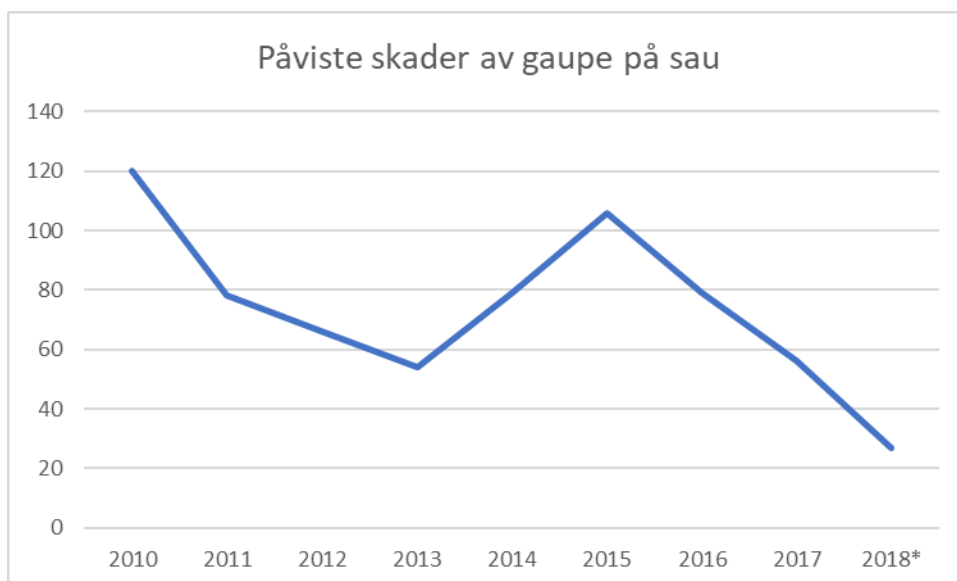
Lokale registreringer inneværende vinter

Hittil i høst har det ikke vært tilstrekkelige sporsnøforhold til å registrere gaupespor på en systematisk måte. Dette gjør at en på nåværende tidspunkt ikke kan gi et bestandsestimat der en tar hensyn til jakten vinteren 2018 og tilvekst av gauper våren 2018. Statens naturoppsyn (SNO) gjennomfører gauperegistreringer i regionen inneværende vinter. Registreringene vil skje fortløpende frem til og med 1. mars 2019. Vi vil oppfordre alle som observerer aktivitet av familiegrupper av gaupe til å varsle Statens naturoppsyn om dette.

Gaupeskader på sau

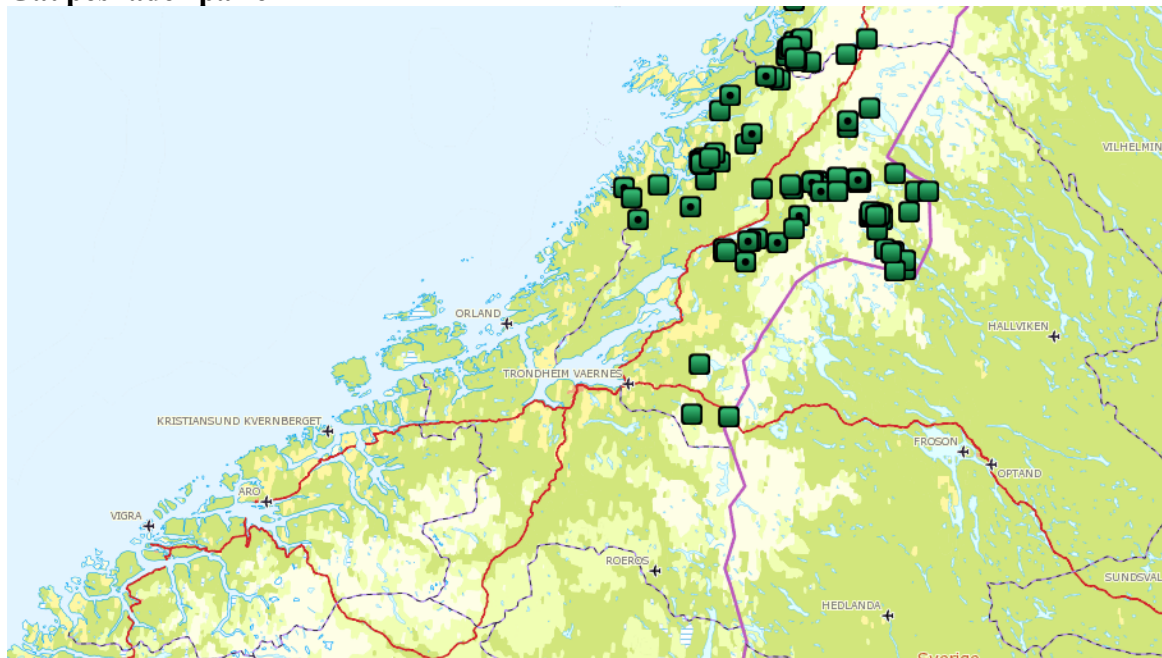
Figur 4: Påvist gaupeskader på sau i 2018, i region 6 pr. 17. oktober 2018 (n=27). Data fra www.rovbase.no

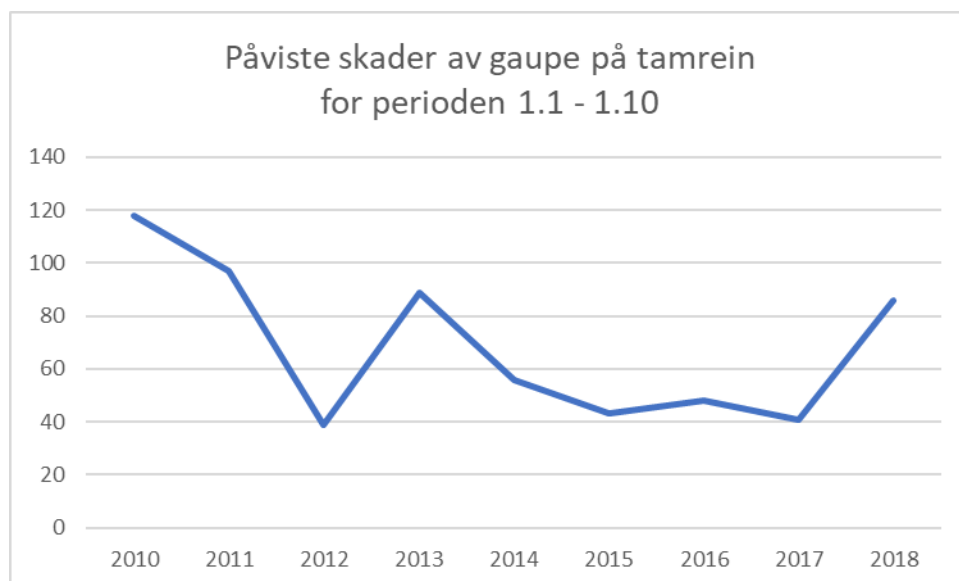
Figur 5: Oversikt over dokumenterte og antatte tap av sau/lam forvoldt av gaupe i perioden 2010-2018*. Tallene for 2010-2017 er for hele året, tallene for 2018 er foreløpige tall per 17.10.2018. Data fra www.rovbase.no

Det har vært en markert nedgang i dokumenterte og antatte tap av sau til gaupe i regionen i perioden 2010 til 2018. Og de foreløpige tallene for 2018 ligger an til å bli det laveste registrerte tapet av sau og lam til gaupe i perioden. Og kan være en indikasjon på at bestanden av gaupe er redusert i 2018 i forhold til de foregående årene.

Gaupeskader på rein

Figur 6: Påvist gaupesker på rein i 2018, i region 6 pr. 17. oktober 2018 (n=88). Data fra www.rovbase.no

Figur 7: Oversikt over dokumenterte og antatte tap av rein forvoldt av gaupe i perioden 1. januar til 1. oktober for årene 2010-2018. Data fra www.rovbase.no

Det er for perioden 1.1 – 1.10 registrert betydelig flere skader på rein enn hva som har vært tilfelle de fire foregående sesongene. Trenden er følgelig ulik for skader på rein vs. skader på sau. Ser vi nærmere på når skadene på rein er registrert er 72 av de 88 skadetilfellene som er registrert i 2018 registrert i årets fire første måneder. Og en del av gaupene som har forvoldt skadene er nok felt på skadefelling og i den ordinære kvotejakten. Dette kan i noen grad forklare forskjellen vi ser mellom sau og rein. I tillegg er en betydelig del av skadene på rein registre innenfor forvaltningsområdet for bjørn, der vi vet at det er en begrenset mengde sau på utmarksbeite.

Vurderinger opp mot naturmangfoldloven

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14 i nml. Ved fastsettelse av kvote for kvotejakt på gaupe er det spesielt sau- og reindriftnæringen som fastsettelsen avveies opp mot. Gaupebestanden er nå over/nær bestandsmålet. Med bakgrunn i dette vil sekretariatet foreslå at det kan åpnes opp for kvotejakt også i deler av forvaltningsområdet for gaupe. Ved å legge NINAs rapport om antall familiegrupper før jakt i 2018 (NINA Rapport 1519-2018), uttak av dyr i 2018 og prognosemodellen til grunn vil ikke, etter sekretariatets vurdering, forslaget medføre at målet i nml. § 5 fravikes. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Rovdata og Viltskadecenteret i Sverige har publisert en oversikt over registrerte familiegrupper i Norge og Sverige vinteren 2017/18. Oversikten viser at det er en forholdsvis tett bestand av gaupe i Jämtlands län. Overvåkingsdata publisert av Rovdata på jerv viser at det i noen områder vandrer inn flere jerver fra Sverige enn antallet som går motsatt vei. Det er grunn til å anta at tilsvarende skjer i forhold til gaupe, særlig lengst nord i Trøndelag, og at det

er en netto innvandring av gaupe fra Sverige som gjør at kvoten spesielt i Indre Namdalen bør settes noe høyere enn hva prognosemodellen til NINA tilsier.

Sekretariatet viser til at denne innstillingen til kvote blant annet baserer seg på kunnskap om artenes bestandssituasjon. Vi viser til data fra, www.rovbase.no om påviste skader forvoldt av gaupe, data fra www.rovdata.no og Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt med sin årsrapport med prognose for bestanden før jakt i 2019 (NINA Rapport 1519-2018), samt NINAs prognosemodell (NINA Rapport 774-2011) og anser at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8, er tilstrekkelig ivaretatt. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Med bakgrunn i at sekretariatet anser at kravet til kunnskapsgrunnlaget er innfridd tillegges føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt. Et uttak av gaupe i tråd med sekretariatets innstilling vil ikke medføre at den samlede belastningen på gaupebestanden vil komme i konflikt med naturmangfoldlovens § 10. Bestemmelsene i §§ 11-12 anses ikke relevante i denne sammenhengen.

Kvotefri jakt

I kommentarene til Forskrift om forvaltning av rovvilt, under § 11 annet ledd, heter det: ”For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe. Det kan bare åpnes for kvotefri jakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. Dersom det årlig settes av områder til kvotefri jakt på gaupe forutsettes det at bestandsmålet for regionen kan nås i de andre delene av regionen, og at områder med kvotefri jakt på gaupe er områder der det normalt ikke opptrer gaupe i ynglende bestander. Det forutsettes videre at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig grad av forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år”.

Sekretariatet foreslår i sin innstilling til vedtak for nemnda at kvotefri jakt videreføres i områder utenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal. Samt at kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag også blir omfattet av kvotefri jakt på gaupe i 2019. Både Oppdal og Røros kommuner har til denne tid vært marginale områder for gaupebestanden i region 6. Røros kommune har særlig stor tetthet av tamrein vinterstid, ettersom Femund distriktet benyttes som vinterdistrikt både for Essand og Rias/Hylling reinbeitedistrikt (9000 rein). Oppdal kommune har svært stor tetthet av beitedyr (særlig sau men også tamrein). Det er registrert økt aktivitet av gaupe i begge de to kommunene de helt siste sesongene, og vi mener områdene bør sikres jakt på gaupe hele jaktsesongen, ved at det åpnes for kvotefri jakt. Det er ikke felt gaupe i Røros eller Oppdal de 10 siste sesongene, men det er påvist skade av gaupe på sau i Oppdal 28.9.2018 og på rein i Røros 13.12.2017.

Beregning av kvote for kvotejakt

På grunn av høy reproduksjonsevne vil en gaupebestand naturlig vokse raskt under gunstige livsbetingelser. Når livsbetingelsene forverres vil dyras kondisjon reduseres, noe som fører til at produktiviteten reduseres samtidig som dødeligheten i bestanden øker. Bestanden vil da hurtig reduseres. En gaupebestand vil derfor naturlig variere betydelig i størrelse over tid, og mer enn de andre store rovdyrartene. Denne dynamikken er kjent hos mange arter og er særlig utpreget hos arter som er tilpasset et ustabil næringsstilbud.

Kullstørrelsen varierer ofte fra år til år, og er trolig avhengig av fødetilgangen. Ved god fødetilgang er det sannsynlig at flere to års gamle hunngauper reproducerer. I slike tilfeller vil det da bli færre «nye» eldre hunner som reproducerer påfølgende år. I år med dårlig fødetilgang vil færre hunner produsere, samtidig som ungedødeligheten vil være høyere. Utvandring av individer er også erfaringsmessig større i områder med begrensede matressurser (Andersen m.fl. 2003). Antallet ynglinger fra år til år kan derav variere mye mer enn den reelle bestanden gjør. I år med lav ynglesuksess vil en relativt sett høste en større del av produksjonsdyra i en bestand, enn en vil gjøre i år der mange voksne hunngauper går til yngling. Vi har registrert at jerven i region 6 har hatt en meget sterk ynglesesong, og vi er spent på å se om dette også er tilfelle for gaupe.

Bestanden av gaupe i region 6 Midt-Norge har lagt over bestandsmålet de fem siste sesongene, og hovedutfordringen har vært å få bestanden ned til bestandsmålet på 12 familiegrupper. I NINA Rapport 1519-2018 er prognosen for bestanden i region 6 før jakt 2019 estimert å være på 12,6 familiegrupper. Hvilket tilsier at nemnda nå bør fatte et vedtak om en kvote som medfører at bestanden balanseres.

Det er derfor aktuelt å vite omtrent hvor store uttak man kan ha for å nå bestandsmålet. Nilsen m.fl. (NINA Rapport 774-2011) har i sin prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge estimert at et uttak av voksne hunndyr bør ligge rundt 0,43 % pr. familiegruppe for med størst sannsynlighet vil gi en stabil bestandsutvikling. Hvis bestanden hadde ligget på bestandsmålet på 12 familiegrupper betyr dette en hunndyrkvote på fem voksne hunndyr.

Så selv om gjennomsnittlig registrerte familiegrupper de siste tre årene er på 16,2 familiegrupper, noe som er over bestandsmålet for region 6, må det antas at bestanden før kvotejakt i 2019 har gått noe ned, men at den fortsatt er over bestandsmålet. Prognosemodellen i NINA Rapport 1519-2018 estimerer at bestanden vil ligge på 12,6 (13) familiegrupper før kvotejakt i 2019. Prognosen antyder ca. 56 % sjanse for at regionen er på eller over bestandsmålet på 12 familiegrupper. Hvis prognosemodellen følges bør det tas 1,27 gauper pr. familiegruppe, noe som utgjør 17 gauper (6 voksne hunndyr (0,43 x antall familiegrupper)) for å holde en bestand på 13 familiegrupper stabil (NINA Rapport 774-2011). Med en estimert bestand på 13 familiegrupper vil det derfor være rom for et høyere uttak av antall gauper og voksne hunndyr enn det som prognosemodellen tilsier, slik at bestanden kan reduseres ned til bestandsmålet på 12 familiegrupper. I deler av region 6, hovedsakelig i Indre Namdal er det erfaringsmessig netto innvandring av gaupe, noe som tilsier at kvoten i disse områdene kan settes høyere. NINA Rapport 774-2011 er en beskrivelse av prognosemodellen.

Bestanden før jakta i 2019 ligger svakt over bestandsmålet, men effekten av kvotejakta sist vinter vil ikke bli registrert før kommende vinters registreringer av familiegrupper. Sist vinters uttak av 12 voksne hunngauper ligger godt over NINAs anbefalte uttak av voksne hunngauper for å holde bestanden stabil, noe som tilsier at bestanden har gått ned fra situasjonen før jakt i 2018 (15,5 familiegrupper) til før jakt nå i 2019. De påviste tapene av sau sommeren 2018 indikerer også en bestandsnedgang for gaupe. Samtidig har de reelle bestandsregistreringen for region 6, hatt en tendens til å treffe litt over estimatet til prognosemodellen, og sekretariatet finner å anbefale en startkvote på 21 dyr hvorav 7 voksne hunndyr for årets jakt, samt en reservekvote på 4 dyr hvorav 2 kan være voksne hunndyr. Total kvote for områdene med kvotejakt anbefales satt til 25 dyr hvorav maksimalt 9 voksne hunndyr. Det settes samtidig en begrensning på uttaket av voksne hunndyr innenfor forvaltningsområdet i hvert av fylkene.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kvotekjaksområdene følger de definerte yngleområdene i forvaltningsplanen godkjent av rovviltnemnda den 22. mars 2018.

- Det åpnes for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag.
- **I de øvrige delene av region 6 åpnes det for kvotekjakt. Totalkvoten for områdene som omfattes av kvotekjakt settes til 25 gauper, hvorav maksimalt 9 voksne hunddyr.**

Startkvote

Startkvoten settes til **21 gauper hvorav 7 voksne hunddyr** som iverksettes fra jaktstart 1. februar 2019.

Startkvoten fordeles til avgrensede kvotekjaksområder som følger:**Forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 2 gauper (hvorav maks 1 voksen hunn)**

Delområde A: Tingvoll og den delen av Sunndal som er nord for Driva: 1 gaupe
Delområde B: Øvrige deler av forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 1 gaupe

Forvaltningsområde i Trøndelag: 5 gauper (hvorav maks 2 voksne hunddyr)

Delområde A: Hemne, Snillfjord, Agdenes, Orkdal og Meldal: 2 gauper
Delområde B: Steinkjer: 1 gaupe
Delområde C: De deler av forvaltningsområdet som er nord for Steinkjer: 2 gauper
Delområde D: Øvrige deler av forvaltningsområdet: 0 gauper

Områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe i Trøndelag, med unntak av områdene omfattet av kvotefri jakt: 14 gauperAlternativ 1;

- Ingen delområder.

Alternativt 2;

Delområde A: Indre Namdal: 9

Delområde B: Fosen: 3

Delområde C: Øvrige deler av Trøndelag utenfor forvaltningsområdet: 2

Reservekvote

Av totalkvoten settes det av 4 gauper, hvorav 2 voksne hunddyr som reservekvote. Det skal ikke tildeles dyr av reservekvoten dersom oppdaterte bestandsvurderinger ikke tilsier det, og det skal legges særlig vekt på påviste gaupeskader på rein og påviste familiegrupper av gaupe ved eventuell tildeling. Reservekvoten kan tildeles til områder som har fylt startkvoten og/eller til områder som ikke har hatt startkvote. Rovviltnemnda vil ta stilling til bruk av reservekvoten i slutten av februar, og med eventuell oppstart for jakt på disse dyrene 1. mars 2019.

Alternativt forslag til vedtak, fremmet av Gunnar Alstad:

Kvotekjaksområdene følger de definerte yngleområdene i forvaltningsplanen godkjent av rovviltnemnda den 22. mars 2018.

- Det åpnes for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag.
- **I de øvrige delene av region 6 åpnes det for kvotejakt. Totalkvoten for områdene som omfattes av kvotejakt settes til 25 gauper, hvorav maksimalt 9 voksne hunddyr.**

Startkvote

Startkvoten settes til **21 gauper hvorav 7 voksne hunddyr** som iverksettes fra jaktstart 1. februar 2019.

Startkvoten fordeles til avgrensede kvotejaksområder som følger:

Forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 2 gauper (hvorav maks 1 voksen hunn)

Delområde A: Tingvoll og den delen av Sunndal som er nord for Driva: 1 gaupe
Delområde B: Øvrige deler av forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 1 gaupe
Delområdene slås sammen 1. mars.

Forvaltningsområde i Trøndelag: 5 gauper (hvorav maks 2 voksne hunddyr)

Delområde A: Hemne, Snillfjord, Agdenes, Orkdal og Meldal: 2 gauper
Delområde B: Steinkjer: 1 gaupe
Delområde C: De deler av forvaltningsområdet som er nord for Steinkjer: 2 gauper
Delområde D: Øvrige deler av forvaltningsområdet: 0 gauper
Delområdene slås sammen 1. mars.

Områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe i Trøndelag, med unntak av områdene omfattet av kvotefri jakt: 14 gauper

Delområde A: Indre Namdal: 9
Delområde B: Fosen: 3
Delområde C: Øvrige deler av Trøndelag utenfor forvaltningsområdet: 2
Delområdene slås sammen 1. mars.

Reservekvote

Av totalkvoten settes det av 4 gauper, hvorav 2 voksne hunddyr som reservekvote. Det skal ikke tildeles dyr av reservekvoten dersom oppdaterte bestandsvurderinger ikke tilsier det, og det skal legges særlig vekt på påviste gaupeskader på rein og påviste familiegrupper av gaupe ved eventuell tildeling. Reservekvoten kan tildeles til områder som har fylt startkvoten og/eller til områder som ikke har hatt startkvote.

Rovviltnemnda ber sekretariatet om å rette en henvendelse til Rovdata, for å få en foreløpig bestandsvurdering av gaupebestanden i regionen per 1. mars 2019.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

Kvotejaksområdene følger de definerte yngleområdene i forvaltningsplanen godkjent av rovviltnemnda den 22. mars 2018.

- Det åpnes for kvotefri jakt i hele Møre og Romsdal utenfor forvaltningsområdet, samt i kommunene Oppdal og Røros i Trøndelag.

- **I de øvrige delene av region 6 åpnes det for kvotejakt. Totalkvoten for områdene som omfattes av kvotejakt settes til 25 gauper, hvorav maksimalt 9 voksne hunddyr.**

Startkvote

Startkvoten settes til **21 gauper hvorav 7 voksne hunddyr** som iverksettes fra jaktstart 1. februar 2019.

Startkvoten fordeles til avgrensede kvotejaksområder som følger:

Forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 2 gauper (hvorav maks 1 voksen hunn)

Delområde A: Tingvoll og den delen av Sunndal som er nord for Driva: 1 gaupe

Delområde B: Øvrige deler av forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 1 gaupe

Delområdene slås sammen 1. mars.

Forvaltningsområde i Trøndelag: 5 gauper (hvorav maks 2 voksne hunddyr)

Delområde A: Hemne, Snillfjord, Agdenes, Orkdal og Meldal: 2 gauper

Delområde B: Steinkjer: 1 gaupe

Delområde C: De deler av forvaltningsområdet som er nord for Steinkjer: 2 gauper

Delområde D: Øvrige deler av forvaltningsområdet: 0 gauper

Delområdene slås sammen 1. mars.

Områdene utenfor forvaltningsområdet for gaupe i Trøndelag, med unntak av områdene omfattet av kvotefri jakt: 14 gauper

Delområde A: Indre Namdal: 9

Delområde B: Fosen: 3

Delområde C: Øvrige deler av Trøndelag utenfor forvaltningsområdet: 2

Delområdene slås sammen 1. mars.

Reservekvote

Av totalkvoten settes det av 4 gauper, hvorav 2 voksne hunddyr som reservekvote. Det skal ikke tildeles dyr av reservekvoten dersom oppdaterte bestandsvurderinger ikke tilsier det, og det skal legges særlig vekt på påviste gaupeskader på rein og påviste familiegrupper av gaupe ved eventuell tildeling. Reservekvoten kan tildeles til områder som har fylt startkvoten og/eller til områder som ikke har hatt startkvote.

Rovviltnemnda ber sekretariatet om å rette en henvendelse til Rovdata, for å få en foreløpig bestandsvurdering av gaupebestanden i regionen per 1. mars 2019.

30/18: Skadefelling som forvaltningsverktøy

Det ble 22. mars 2018, avholdt et dialogmøte på Røros, der nemnda sammen med representanter fra kommuner, organisasjoner og faglagene drøftet temaet skadefelling som forvaltningsverktøy. Det interkommunale skadefellingslaget sørøst i Trøndelag v/ Geir Morten Granmo var invitert som innleder til møtet. Samarbeidet gjelder for følgende kommuner; Oppdal, Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Røros, Tydal, Selbu, Klæbu og Melhus i Trøndelag. Holtålen kommune har ansvaret for felles koordinering av det administrative arbeidet knyttet til felling av fredet rovvilt. Det er jobbet med å samordne fellingsforsøk på tvers av kommunegrenser, formalisering av avtaler, vaktordning, trening av mannskap og hunder i mange år. Og de mener å ha gjort mye av det de kan gjøre innenfor

dagens rammer. De erkjenner at effektiviteten til fellingslagene likevel har vært lav, selv om de mener de har lært mye og at de oftere er nærmere felling nå, enn de var da samarbeidet startet for ti år siden.

De anser det som en utfordring at de kommunale fellingslagene er underlagt det samme regelverket som ordinær jakt, og mener dette er uheldig. De etterlyser en egen forskrift som kan være styrende for deres fellingsaktivitet. Og at det foretas en gjennomgang av hva som skal være tillatte virkemidler under skadefelling for kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag. Det ble vist til eksempler der en må søke om dispensasjoner til bruk av snøskuter/bruk av løshund/oppsett av viltkamera med mer, som er hjelpemidler som de jevnt over får tillatelse til å benytte, men som det tar tid å få innhentet alle tillatelser til. Og som fort kan ta av tiden de burde brukt på fellingsforsøk, i den viktige tidlige fasen i fellingsforsøket. De fremmøtte var enige om at dette var et innspill som kunne være med å bidra til at fellingslagene kan lykkes oftere.

Rovviltnemnda i region 6 har i lys av dialogmøtet 22. mars 2018, bedt om en sak angående skadefelling som forvaltningsverktøy. Vi har i det følgende sett nærmere på lovgrunnlaget, statistikk over resultat av søknader om skadefelling som er blitt behandlet av Fylkesmennene i region 6 siste femårsperiode og kostnadene knyttet til godtgjøring av fellingslag.

Lovgrunnlaget for behandling av søknader om skadefelling

For at Fylkesmannen skal kunne behandle søknader om skadefelling av ulv, bjørn, jerv eller gaupe, er det en forutsetning at overordnet myndighet (Miljødirektoratet eller rovviltnemnda) har vedtatt en betinget kvote gjeldende for aktuell art og tidsperiode. Dersom det ikke foreligger en betinget kvote for vedkommende art og periode, er Miljødirektoratet rett instans til å vurdere søknader om skadefelling. For kongeørn gjelder eget hjemmelsgrunnlag og Fylkesmannen har myndighet til å vurdere søknader om skadefelling av kongeørn hele året.

Iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Målet med en skadefellingstillatelse er i utgangspunktet å felle et bestemt individ knyttet til en bestemt skadesituasjon, og ikke å regulere bestanden av vedkommende rovviltart. I tråd med rovviltforliket skal regulering av bestandene skje gjennom lisensfelling (jerv, ulv og bjørn) eller kvotejakt (gaupe). Tillatelser til skadefelling skal derfor avgrenses i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå.

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak, med hjemmel i rovviltforskriftens § 9, om iverksetting av skadefelling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- Områdets betydning som beitemark
- Skadenes omfang og utvikling
- Potensialet for framtidige skader
- Mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting i forhold til vedtatt kvote.

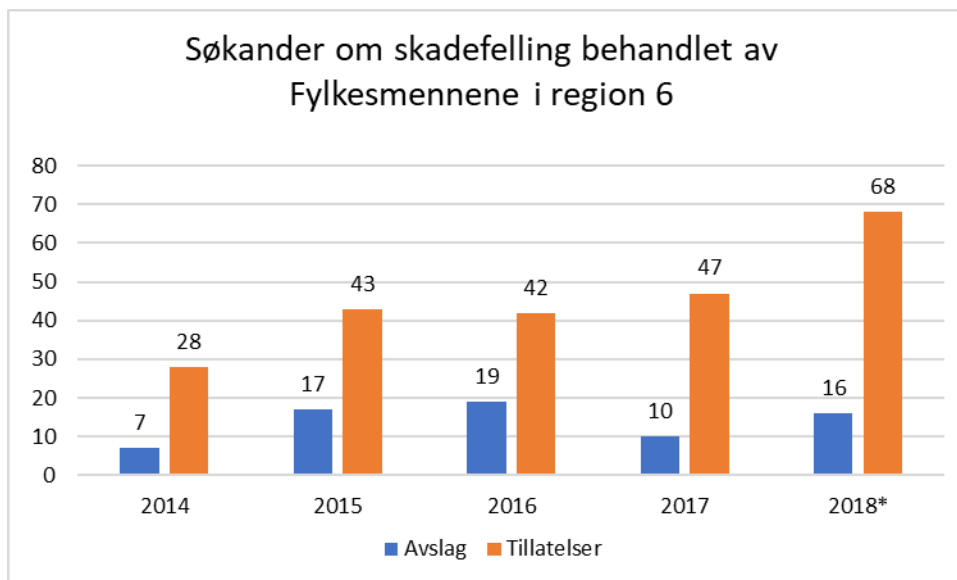
Skadefelling av kongeørn

Fylkesmannen har ansvaret for forvaltningen av kongeørn. Felling av kongeørn har hjemmel i rovviltforskriftens § 12 jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd b), og fellingsvedtak kan fattes gjennom enkeltvedtak i akutte saker der det volder vesentlig skade på bufe eller tamrein. For felling av kongeørn er det et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Bestanden av kongeørn i landet antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.

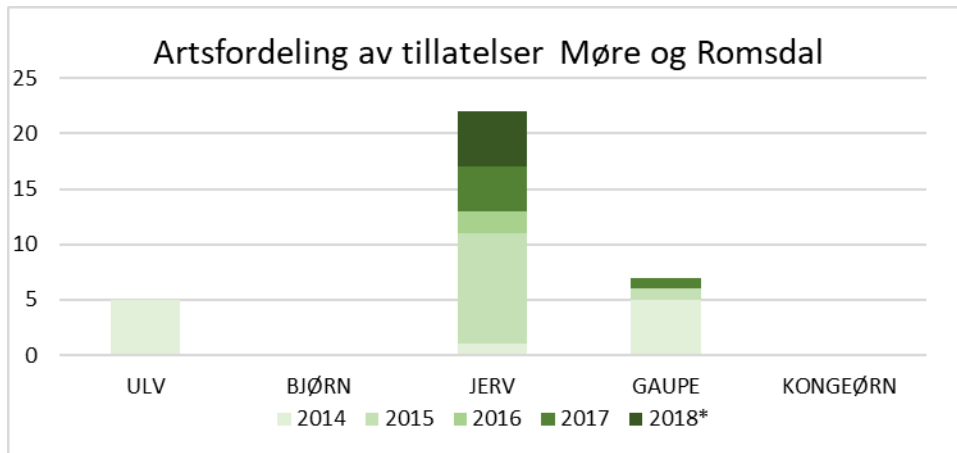
Statistikk over skadefellingssøknader behandlet av Fylkesmennene i region 6

Vi har laget en oversikt over utfallet av søknadsbehandlingen av alle søknader som er behandlet av Fylkesmennene i region 6, og lagt ut på Miljøvedtaksregisteret for perioden 1.1.2014 til 15.10.2018 (figur 1). Utvidelser og forlengelser telles her som en tillatelse på lik linje med førstegangs iverksettinger. Statistikken viser at antall søknader om skadefelling behandlet av Fylkesmennene i regionen har hatt en liten økning fra 2014 til 2018.

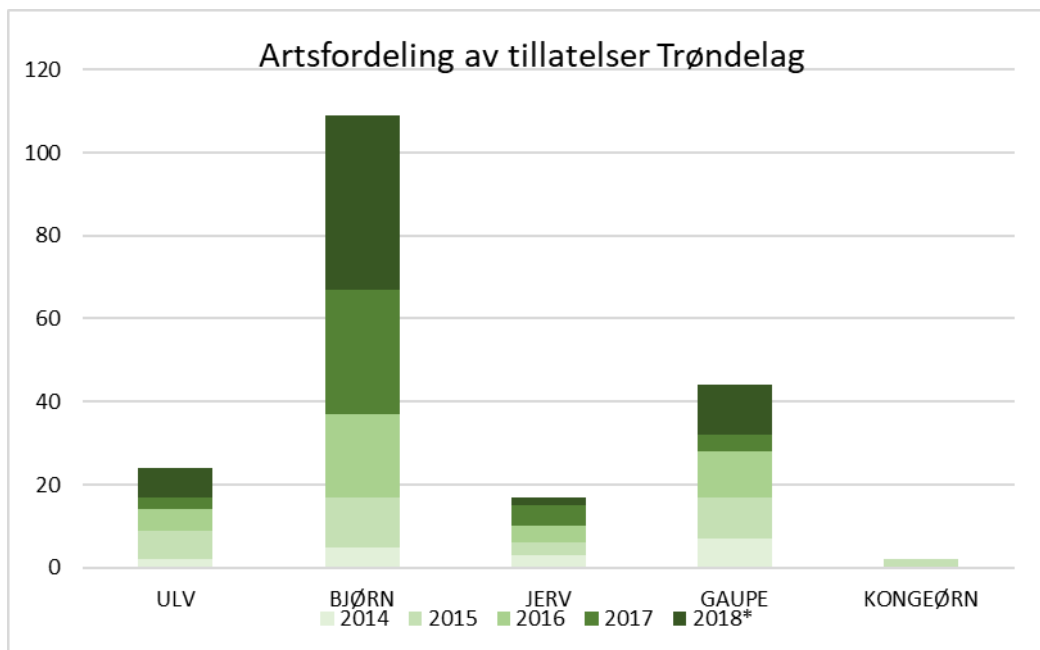
Figur 1: Viser resultat av behandling av søknader om skadefelling av fredet rovvilt behandlet av Fylkesmennene i region 6, i perioden 2014 – 2018, *dataene for 2018 er per 15.10.2018.

Vi har videre sett nærmere på hvordan de tillatelsene som er gitt fordeler seg mellom de ulike artene av fredet rovvilt og fordelingen mellom de to fylkene i regionen (se figur 2 og 3). For Møre og Romsdal er det årlig gitt skadefellingstillatelse på jerv, og for tre av de siste fem årene er det iverksatt skadefelling av gaupe. I 2014 ble det gitt i alt fem tillatelser til felling av ulv. Det er ikke gitt tillatelse til felling av bjørn eller kongeørn av Fylkesmannen i Møre og Romsdal den siste femårsperioden.

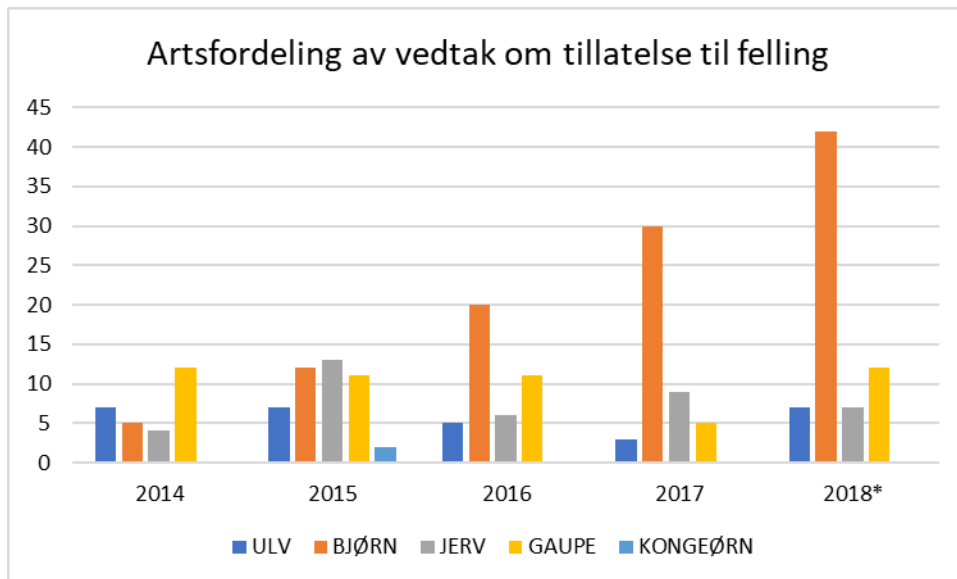
Figur 2 Fordeling av vedtak der det er gitt tillatelse eller forlengelse/utvidelse av tillatelse til felling av fredet rovvilt av Fylkesmannen i Møre og Romsdal i perioden 2014-2018*. *tallene for 2018 er foreløpige tall per 15.10.2018.

I Trøndelag er det innvilget skadefellingsøknader for alle de fem rovvilt artene, med unntak av kongeørn, alle år i den siste femårsperioden. De to tillatelsene til felling av kongeørn som ble gitt i 2015, som begge gjaldt samme område, ble senere omgjort av Miljødirektoratet etter klage. Omfanget av tillatelser til felling av ulv, jerv og gaupe er relativt stabilt i gjennom perioden. For bjørn er det gitt et økende antall tillatelser den siste femårsperioden.

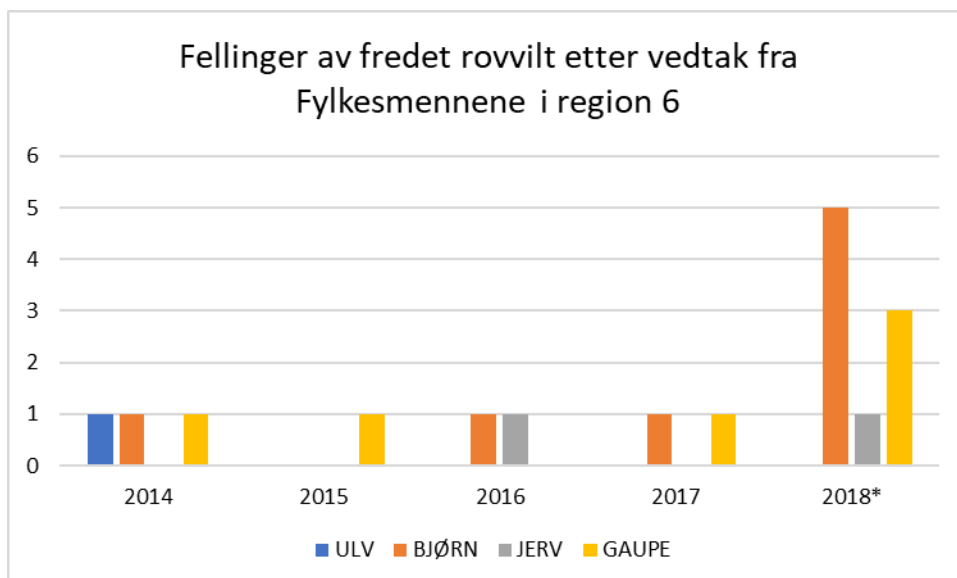
Figur 3 Fordeling av vedtak der det er gitt tillatelse eller forlengelse/utvidelse av tillatelse til felling av fredet rovvilt av Fylkesmannen i Trøndelag (eller hans forgjenger) i perioden 2014-2018*. *tallene for 2018 er foreløpige tall per 15.10.2018.

Den samlede oversikten for regionen (se figur 4) viser de samlede dataene fra figur 2 og 3 for hele region 6. Variasjonene mellom år vises her tydeligere.

Figur 4 Fordeling av vedtak der det er gitt tillatelse eller forlengelse/utvidelse av tillatelse til felling av fredet rovvilt av Fylkesmannen i Møre og Romsdal eller Fylkesmannen i Trøndelag (eller hans forgjenger) i perioden 2014-2018*. *tallene for 2018 er foreløpige tall per 15.10.2018.

Figur 5 viser antallet rovvilt som er blitt felt etter vedtak fra Fylkesmennene i regionen siste femårsperiode. Samlet er det felt 17 dyr, hvorav 7 bjørner, 6 gauper, 2 jerver og 1 ulv. Mellom ett og ni dyr er felt årlig etter vedtak om skadefelling fra Fylkesmennene. De fleste fellingene er foretatt på barmark, men jerven i 2016 og gaupene felt i 2017 og 2018 er felt om vinteren.

Figur 5 Fellinger av fredet rovvilt, etter vedtak fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal eller Fylkesmannen i Trøndelag (eller hans forgjenger) i perioden 2014-2018*. *tallene for 2018 er foreløpige tall per 15.10.2018.

Det er for 2018 felt ni dyr på skadefelling etter vedtak fra Fylkesmennene i regionen. Seks av fellingene, 5 bjørner og 1 jerv er felt på barmark. 2018 er dermed et år med relativt god uttelling for skadefellingstillatelser etter vedtak fra Fylkesmennene. Det kan likevel slås fast

at fellingsforsøk av fredet rovvilt på barmark er en meget krevende øvelse, og at det er vel så vanlig at fellingslagene ikke lykkes med felling som at de lykkes.

Det er viktig å presisere at en ikke kan forvente at det skal bli noe 1-til-1 forhold mellom antall tillatelser (figur 4) og antall felte individer (figur 5). All den tid en rekke av tillatelsene blir forlenget og utvidet i tid og rom, dersom en ikke lykkes med felling i første omgang. I framstillingen i figur 4, er alle slike utvidelser og forlengelser tatt med i opptellingen av tillatelser.

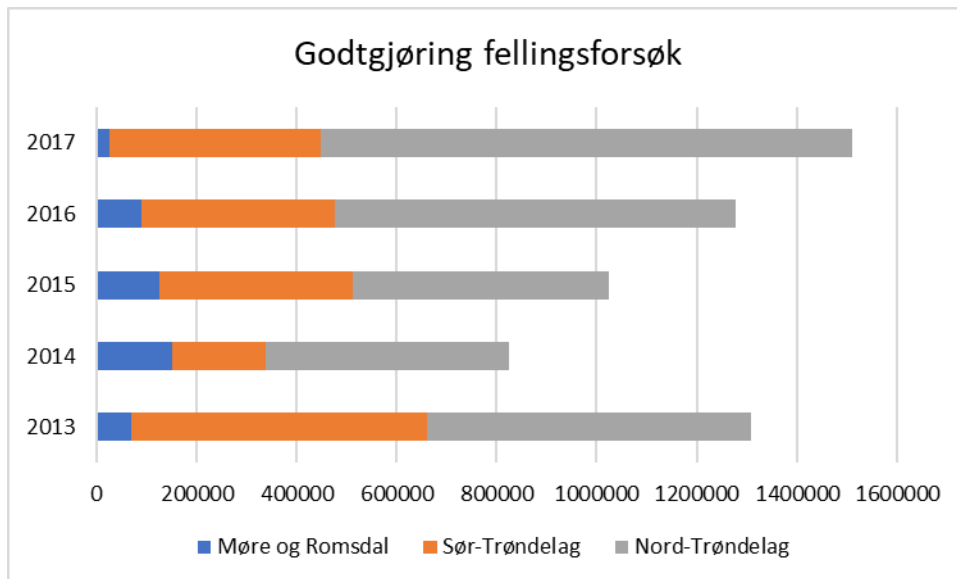
I områder der en «sjelden art» for området kommer inn, kan en oftest gjøre kvalifiserte antagelser om at flere tillatelser i området retter seg mot samme individ. Et eksempel kan være at det i perioden 25. mai til 5 juni 2014 ble fattet 5 vedtak om felling av ulv i Møre og Romsdal, dette innenfor kommunene Stranda, Sykkylven og Ørsta. Det ble felt en ulv på skadefelling i Sykkylven 5. juni 2014, og all aktivitet av ulv i området opphørte etter dette. Det er følgelig temmelig sikkert at alle de fem tillatelsene som ble gitt på ulv i området dette året, rettet seg mot individet som ble felt. Og følgelig kan alle fem løyvene som ble gitt til felling av ulv i området anses som effektuert, etter at den ene ulven ble felt.

Det ville vært interessant å også gjøre en opptelling av «unike» fellingstillatelser, der en forsøker å utelate vedtak som angår forlengelser og utvidelser av fellingstillatelser som retter seg mot det samme individet. Men det innebærer vanskelige skjønnsvurderinger av om det er det samme eller et nytt individ av arten som har forårsaket skaden, som har utløst tillatelse. Og i områder der det gis tillatelse til felling av arter som har et større antall individer i, eller i tilknytning til skadeområdet, er dette vanskelig. Og vi har av den grunn forkastet et forsøk på å forta en opptelling av «unike» fellingstillatelser for hele perioden 2014-2018.

Kostnader med fellingsforsøk

Kommunene kan søke om godtgjøring for tiden som benyttes til aktivt fellingsforsøk for medlemmene på kommunalt eller interkommunalt oppnevnte fellingslag jf. rovviltforsktiften §§9 og 9a, innenfor de økonomiske rammene som fremgår av Fylkesmannens fellingsvedtak. Satsene for godtgjøring ble oppjustert fra en dagsats på kr 1400 til kr 1600, samt at beløpet til å dekke påløpte utgifter også ble oppjustert fra kr 15 000 til kr 30 000, i juni 2017.

Forbruket av FKT-midler til godtgjøring for fellingslag i region 6 fremgår av figur 6. Kostandene med godtgjøring har økt i takt med at det er blitt gitt flere tillatelser til felling. De foreløpige tallene for 2018 viser kostander til godtgjøring for fellingsforsøk vil ende opp på over to millioner kroner for regionen, inneværende år. Trenden med at kostandene med godtgjøring samsvarer med antallet tillatelser stemmer følgelig også for 2018.

Figur 6 Forbruk av FKT-midler til godtgjøring for skadefellingsforsøk i region 6 i perioden 2013-2017.

I tillegg til kostnadene som er knyttet til godtgjøring for aktivt fellingsforsøk, blir det også årlig prioritert noe midler til kurs og trening av kommunale fellingslag.

Sekretariatets vurdering:

Det er blitt gitt et økende antall tillatelser til felling av fredet rovvilt av Fylkesmennene i regionen i perioden 2014-2018, og 2018 er også det året med flest fellinger etter vedtak fra Fylkesmennene i region 6 i perioden. Det kan likevel slås fast at skadefelling av fredet rovvilt på barmark har vært og kommer nok også til å fortsette med å være en vanskelig oppgave. Etter sekretariatets vurdering henger økningen i antall tillatelser trolig sammen med det økte fokuset på tydelig soneforvaltning, som har medført lavere terskel for å tillate felling av skadegjørende rovvilt som befinner seg i beiteprioriterte områder. Og det er særlig for bjørn at det er blitt gitt et økende antall tillatelser som følge av føringene om tydeligere soneforvaltning.

Det er fra fellingslagene gitt innspill om at de mener det er uheldig at de er underlagt regelverket for ordinær jakt. Og at det at de må søke om særskilte tillatelse til alle hjelpemidler som ikke er innenfor reglene for ordinær jakt er et hinder for effektivisering av fellingsforsøkene. De etterlyser en egen forskrift som kan være styrende for deres fellingsaktivitet. Og at det foretas en gjennomgang av hva som skal være tillatte virkemidler under skadefelling for kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag.

Fra sekretariatets side er det vanskelig å gjøre en vurdering av i hvor stor grad en egen forskrift som styrer fellingsaktiviteten til de kommunale og interkommunalt oppnevnte fellingslagene vil bidra til å øke effektiviteten av deres aktivitet. Men også sett fra sekretariatets ståsted vil et forskriftsarbeid som avklarer hvilke hjelpemidler som skal være aktuelle og hvilke som ikke er aktuelle å benytte være nyttig for å avklare nettopp aktuelle virkemidler for alle parter. Og en egen forskrift som styrer aktiviteten til de kommunale og interkommunalt oppnevnte fellingslagene er ønsket også av oss.

Sekretariatets forslag til vedtak:

- Rovviltnemnda ber sekretariatet om å oversende saken til Klima- og miljødepartementet.

- Rovviltnemnda vil understreke at det er et ønske fra region 6 at det blir opprettet en egen forskrift for å styre aktiviteten til kommunalt og interkommunalt oppnevnte skadefellingslag.

Alternativt forslag til vedtak, fremmet av Gunnar Alstad:

- Rovviltnemnda ber sekretariatet, med bakgrunn i tilbakemeldinger gitt i møtet, lage et utkast til brev som sendes nemnda på e-post for godkjenning, før oversending til KLD.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

- Rovviltnemnda ber sekretariatet, med bakgrunn i tilbakemeldinger gitt i møtet, lage et utkast til brev som sendes nemnda på e-post for godkjenning, før oversending til KLD.

31/18: Vurdering av bruk av reservekvote, lisensfelling jerv 2018/2019

Det er 12.10.2018 to jaktområder i regionen som er stengt for lisensfelling av jerv. Dette gjelder for forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal (omr.1), der det ikke ble gitt noe startkvote, og for det nordligste delområdet av forvaltningsområdet for jerv i Trøndelag område 4A, (se vedlagt kart).

Fylkesmannen i Trøndelag/ Rovviltnemnda har mottatt mer eller mindre formelle henvendelser, som har frembrakt ønsker/søknader om tildeling av dyr fra reservekvoten til de to områdene som nå står uten kvote. Vi har flere henvendelser fra Rauma kommune der de ber om at det blir gitt kvote for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal.

Rovviltnemnda vil årlig og på eget initiativ, foreta en vurdering av, om og eventuelt hvor dyr skal tildeles fra reservekvoten. Tildeling vil ikke bli gjort som besvarelser på konkrete søknader, men innkomne søknader/henvendelser vil kunne være del av bakgrunnsinformasjonen som legges frem for Rovviltnemnda i forbindelse med vurdering av bruk av reservekvoten.

Bakgrunn

Rovviltnemnda i region 6 vedtok kvote for lisensfelling av jerv i møte 24.05.18. Det ble vedtatt en startkvote på 16 dyr (hvorav maksimalt 8 hunddyr), fordelt på 4 jaktområder. To av jaktområdene (begge i Trøndelag) er inndelt i delområder for perioden 10.9.18-15.1.19.

Av Rovviltnemndas vedtak tredje punkt fremgår følgende;
«Det settes en reservekvote på 5 dyr (3 kan være tisper).»

Totalkvoten som følge av rovviltnemnda sitt vedtak 24.5.18 er følgelig 21 jerv, hvorav maksimalt 11 hunddyr.

Klima- og miljødepartementet (KLD) har 7.9.2018, med en retting 14.9.2018 klagebehandlet rovviltnemndas vedtak, deres konklusjon er;

«Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 6 sitt vedtak om lisensfelling av jerv med en totalkvote på 21 jerv. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det årlig er tap av sau til jerv i regionen. Foreløpige tall for 2018 viser et antall ynglinger av jerv som ligger over bestandsmålet for regionen, mens antall ynglinger i 2016-2017 omtrent har ligget på bestandsmålet for regionen.

Departementet finner ikke at det er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for lisensjakt på jerv. Videre vil departementet påpeke at rovviltnemnda i fremtidige vedtak må være tydelige på hva den totale kvoten er og at det må settes klare kriterier

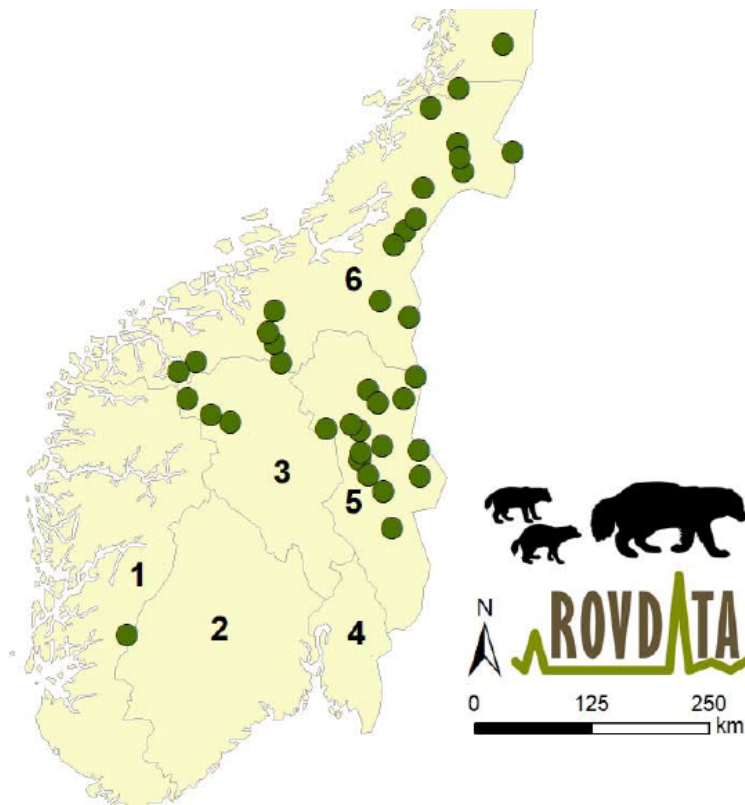
for hvordan reservekvoten skal forvaltes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.»

Sekretariatets vurdering av bruk av reservekvoten

Det er ikke satt særlige kriterier for hvor og når reservekvoten skal kunne benyttes i Rovviltnemndas vedtak 24.05.2018. Dette er en mangel som er påpekt av KLD. Bestandssituasjon og tapssituasjon vil etter sekretariatets vurdering alltid være styrende for beslutninger om reservekvote. Og forvaltningsplanen for rovvilt i region 6, er grunnleggende for alle beslutninger knyttet til uttak av fredet rovvilt.

Bestandsvurdering

Vi har 10.10.2018 fått endelig bestandsrapport for jerv 2018, fra Rovdata. Det er registrert 17 ynglinger av jerv i region 6 i 2018, fire i Møre og Romsdal (hvorav to innenfor og to utenfor forvaltningsområdet) og 13 i Trøndelag (hvorav 10 innenfor og tre utenfor forvaltningsområdet). Den rapporterte bestanden er syv ynglinger over måltallet for regionen. I forhold til de fylkesvise måltallene er rapportert bestand en over måltallet for Møre og Romsdal og seks over måltallet for Trøndelag. Det er bare for Trøndelag at måltallet er oppnådd innenfor forvaltningsområdet, slik det er definert i forvaltningsplanen.

Figur 8. Viser rapporterte ynglinger av jerv i Sør-Norge i 2018. (Kilde; Rovdata)

Sekretariatet mener at det på grunnlag av bestandsrapporten for jerv kan være grunnlag for å benytte den fastsatte reservekvoten på fem dyr inneværende sesong, for å øke uttaket av jerv, i regionen.

Registreringene av ynglinger fordeler seg noe ujevnt i regionen. Det er to områder som skiller seg ut.

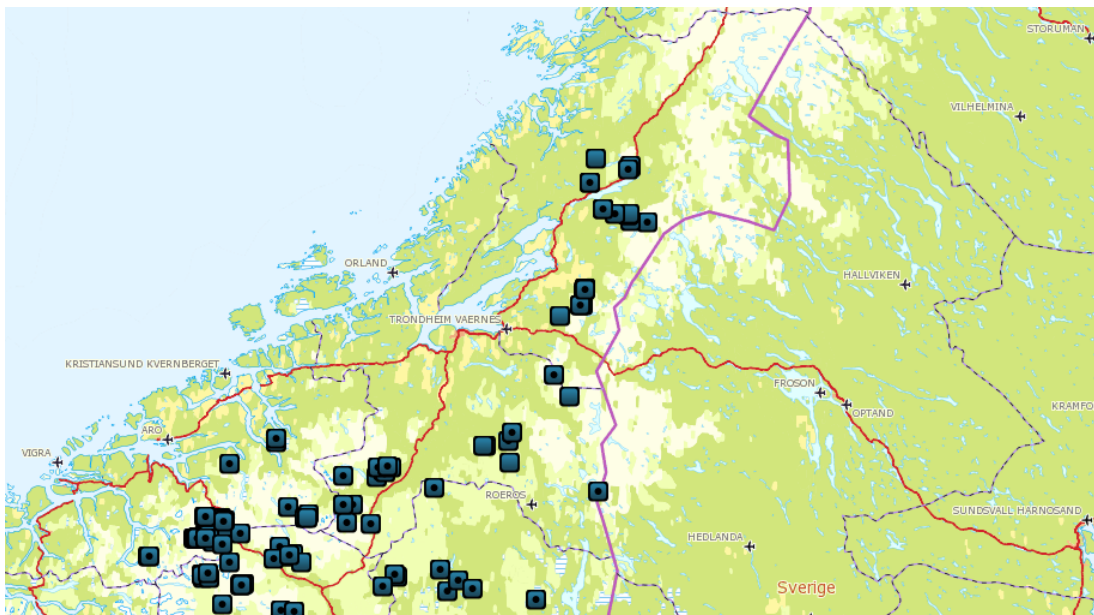
- Oppdal kommune med hele Trollheimen der det er registrert fire ynglinger av jerv. Områdene er i sin helhet utenfor forvaltningsområdet for jerv, område 2 og 3B, omfatter begge fylkene.
- Delområder 4B, innenfor forvaltningsområdet i Trøndelag mellom Rv74 og E14 der det er registrert stor tetthet av ynglinger, med syv ynglinger, noe som tilsvarer måltallet for hele Trøndelag.

Etter sekretariatets vurdering er det disse to områdene som utfra bestandsrapporten bør prioriteres høyest for uttak av jerv. Ser vi på de to områdene som per 12.10.18 står uten kvote, er det registrert to ynglinger innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal og en yngling innenfor delområde 4A i Trøndelag. Noe som ikke er mer enn hva gjeldende forvaltningsplan legger opp til for disse områdene.

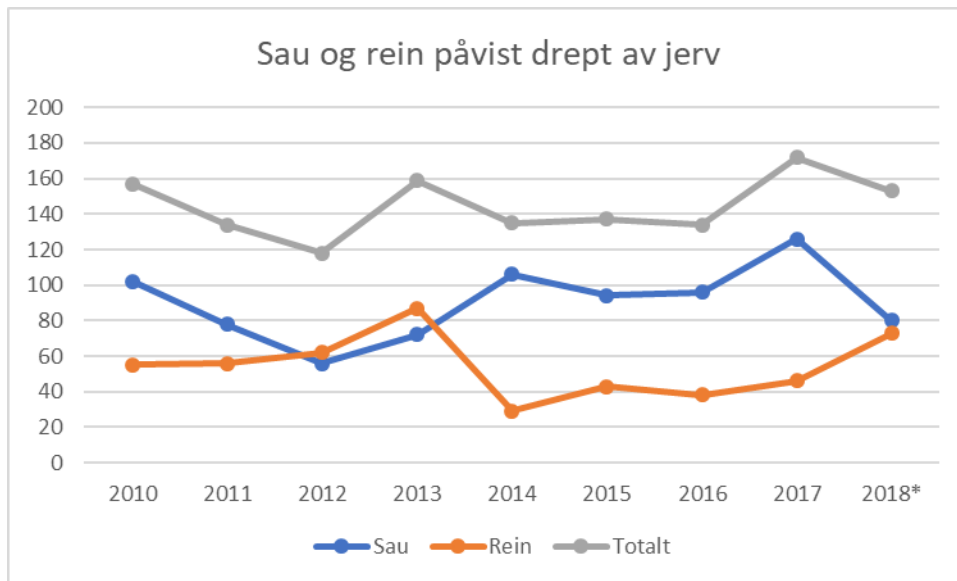
Tap av beitedyr

Etter kvotevedtaket den 24. mai 2018 om kvote for lisensfelling av jerv er det dokumentert til sammen 80 sau/lam og 4 tamrein tatt av jerv i de to fylkene. Tilsvarende tall for hele 2018 er

I Møre og Romsdal er det dokumentert 44 dyr (alle sau/lam), de fleste av dem 37 er registrert innenfor det definerte forvaltningsområdet for jerv. Tilsvarende tall for Trøndelag er 40 (36 sau/lam og 4 rein), hvorav 19 (15 sau/lam og 4 rein) er innenfor forvaltningsområdet for jerv. Skadene utenfor forvaltningsområdet er registrert i kommunene; Nesset 1, Sunndal 6, Oppdal 9, Rennebu 1, Midtre Gauldal 2, Holtålen 3, Steinkjer 3, Snåsa 3 og Overhella 1.

Figur 9. Skjermdump fra Rovbase30, påviste skader av jerv på sau/lam og tamrein i perioden 24.05.18 – 12.10.2018. (Kilde; Rovbase30)

Figur 10. Utvikling av påviste tap av sau/lam og rein skadet eller drept av jerv.
*Tallene for 2018 er foreløpige data per 15.10.2018.

Det er påvist i alt 37 skader av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal, hvorav 30 er registrert i Rauma kommune. Det ble åpnet for skadefelling av jerv i Rauma i forbindelse med at skadene ble påvist, men det er ikke felt jerv på skadefelling i området. Og isolert sett kunne dette gi grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal. Samtidig er de områdene der det er påvist mest skader sammenfallende med det området innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal som har hatt flest påviste ynglinger av jerv de seinere årene. En eventuell felling av en voksen hunn i området vil være svært uheldig for måloppnåelsen i forvaltningsområdet. Det er ikke mulig å sette vilkår om at lisensjegere bare kan felle hanndyr, ettersom det ikke er lett synlige forskjeller på hunn og hann hos jerv. Og sekretariatet har falt ned på å fraråde at det gis kvote for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal.

Hva avgår delområde 4A innenfor forvaltningsområdet i Trøndelag, er det ikke påvist skader etter at en rein ble påvist drept av jerv 18.2.2018. Og det er etter sekretariatets vurdering ikke utfra påviste skader, noe grunnlag for å tildele dyr fra reservekvoten til dette kvoteområdet.

Nærmer vurdering av hvor reservekvoten bør tildeles

Sekretariatet mener det er rom for å felle flere jerv enn de 16 dyrene som ble tildelt i startkvoten for 2018. Dette basert på den oppdaterte informasjonen om bestandssituasjon og påviste tap. Det er enda lang tid igjen av lisensfellingsperioden, og vi tilrår Rovviltnemnda på det nåværende tidspunkt ikke å tildele dyr fra reservekvoten til noen av de to områdene som p.t. har null dyr i kvote.

Dersom kvotene skulle bli fylt i områdene utenfor forvaltningsområdene i de to fylkene, eller innenfor område 4B innenfor forvaltningsområdet i Trøndelag, bør det etter sekretariatets syn raskt kunne tildeles dyr av reservekvoten til disse områdene.

Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda fatter vedtak om å delegere myndigheten til å tildele dyr fra reservekvoten til nemndas leder, til de tre kvoteområdene vi mener bør kunne tildeles dyr fra reservekvoten raskt. Dette for å sikre rask saksgang dersom kvotene blir fylt i disse områdene.

Sekretariatets forslag til vedtak:

- Rovviltnemnda i region 6 tildeler ikke dyr fra reservekvoten nå.
- Rovviltnemnda delegerer myndighet til å tildele dyr fra reservekvoten til nemndas leder, dersom startkvotene blir fylt i ett eller flere av følgende kvoteområder;
 - **Møre og Romsdal**
 - **2:** Prioriterte beiteområder
 - **Trøndelag:**
 - **3A/B:** Prioriterte beiteområder
 - **4B:** Forvaltningsområdet for jerv, delområdet mellom Rv74 og E14
- Rovviltnemnda vil foreta en ny vurdering av bruk av reservekvoten for lisensfelling jerv, med eventuell oppstart for fellingen 16.1.2019.

Alternativt forslag fra Frank Sve**Beslutning:**

- Rovviltnemnda i region 6 tildeler en jerv fra reservekvoten til forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal.

Forslag til vedtak:

- Rovviltnemnda delegerer myndighet til å tildele dyr fra reservekvoten til nemndas leder, dersom startkvotene blir fylt i ett eller flere av følgende kvoteområder;
 - **Møre og Romsdal**
 - **2:** Prioriterte beiteområder
 - **Trøndelag:**
 - **3A/B:** Prioriterte beiteområder
 - **4B:** Forvaltningsområdet for jerv, delområdet mellom Rv74 og E14

Rovviltnemndas beslutning (enstemmig):

- Rovviltnemnda i region 6 tildeler en jerv fra reservekvoten til forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal.

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

- Rovviltnemnda delegerer myndighet til å tildele dyr fra reservekvoten til nemndas leder, dersom startkvotene blir fylt i ett eller flere av følgende kvoteområder;
 - **Møre og Romsdal**
 - **2:** Prioriterte beiteområder
 - **Trøndelag:**
 - **3A/B:** Prioriterte beiteområder
 - **4B:** Forvaltningsområdet for jerv, delområdet mellom Rv74 og E14

32/18: Anbefalinger uttak av restkvote av bjørn og jerv 2018/2019

- **Ekstraordinære uttak av bjørn høst/vår 2018/19**

Det ble av Miljødirektoratet åpnet for lisensfelling av 2 bjørner i deler Trøndelag i vedtak 17.8.18. Etter felling av bjørn i Selbu 23.8. og Tydal 10.9, ble kvoten utvidet med ytterligere en bjørn som var forbeholdt Fosen. En bjørn ble felt i Indre Fosen 10.10. Og det er følgelig ikke noen gjenværende lisensfellingsskvote for bjørn som ikke er blitt felt i løpet av lisensfellingsperioden. Rovdyrforlikets punkt 2.2.18 legger til grunn at ekstraordinære uttak av bjørn etter endt lisensfellingsperiode skal kunne tillates i enkelttilfeller hvor det er sannsynliggjort et konkret skadepotensial på husdyr eller tamrein. Under beitesesongen 2018

har det vært betydelig aktivitet av bjørn som har forvoldt skade på sau og lam i Trøndelag. Samtidig har det bestandsstørrelsen tatt i betraktning blitt felt et betydelig antall bjørner i 2018. Og dersom det skal felles bjørn utover det som til nå er felt er det etter sekretariatets vurdering Meråker kommune som peker seg ut som det aktuelle området. Miljødirektoratet har i vedtaket om lisensfelling av bjørn datert 17.8.2018 skrevet følgende om Meråker – sitat; *Etter endt beitesesong vil skadeomfang og overvåkingsdata gi grunnlag for å vurdere målrettet felling av hannbjørn i Meråker våren 2019.* Noe som tilsier at Miljødirektoratet allerede er kjent med situasjonen og at området vil være aktuelt for våruttak av bjørn, selv om det ikke ble åpnet for lisensfelling i området denne høsten.

- **Ekstraordinære uttak av jerv vinter/vår 2018/19**

Vi har 10.10.2018 fått endelig bestandsrapport for jerv 2018, fra Rovdata. Det er registrert 17 ynglinger av jerv i region 6 i 2018, fire i Møre og Romsdal (hvorav to innenfor og to utenfor forvaltningsområdet) og 13 i Trøndelag (hvorav 10 innenfor og tre utenfor forvaltningsområdet).

Etter kvotevedtaket den 24. mai 2018 om kvote for lisensfelling av jerv er det dokumentert til sammen 62 sau/lam og tamrein tatt av jerv i de to fylkene. I Møre og Romsdal er det dokumentert 44 dyr (alle sau/lam), de fleste av dem (37 stk) er registrert innenfor det definerte forvaltningsområdet for jerv. Tilsvarende tall for Trøndelag er 40 (36 sau/lam og 4 rein), hvorav 19 (15 sau/lam og 4 rein) er innenfor forvaltningsområdet for jerv. Skadene utenfor forvaltningsområdet er registrert i kommunene; Nesset, Sunndal, Oppdal, Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Steinkjer, Snåsa og Overhella.

For oppdatert informasjon om tap og bestandssituasjon for jerv vises det til saksframlegg for sak 31/18.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 6 viser til Miljødirektoratets formulering i vedtak om lisensfelling av bjørn datert 17.8.2018. Nemnda støtter Miljødirektoratet sin plan om å foreta målrettede uttak av bjørn i Meråker kommune, våren 2019 selv om området ikke hadde lisensjakt på bjørn høsten 2018.

For jerv vises det til anbefaling ovenfor Miljødirektoratet om ekstraordinære uttak av jerv vinteren 2018/19 i vedtak datert 24. mai 2018, om kvote for lisensfelling av jerv i lisensfellingsperioden 2018/19. Med bakgrunn i NINA-Rapport 1553, som viser at bestanden er godt over regionens bestandsmål i 2018, samt en oversikt over påviste skader for perioden 24.5.18- 12.10.18, anbefaler roviltnemnda at ekstraordinære uttak av jerv blir utført dersom lisensfellingkvotene ikke fylles. Rovviltnemnda ber om at Miljødirektoratet i tråd med rovviltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5 prioriterer ekstraordinære uttak av jerv i følgende områder vinteren/våren 2018/19:

- **Møre og Romsdal:** Prioriterte beiteområder, med skader av jerv.
- **Trøndelag:** Prioriterte beiteområder, med skader av jerv, og innenfor forvaltningsområdet for jerv i delområdet mellom Rv74 og E14 (kvoteområde 4B)

Rovviltnemndas vedtak (enstemmig):

Rovviltnemnda i region 6 viser til Miljødirektoratets formulering i vedtak om lisensfelling av bjørn datert 17.8.2018. Nemnda støtter Miljødirektoratet sin plan om å foreta målrettede uttak

av bjørn i Meråker kommune, våren 2019 selv om området ikke hadde lisensjakt på bjørn høsten 2018.

For jerv vises det til anbefaling ovenfor Miljødirektoratet om ekstraordinære uttak av jerv vinteren 2018/19 i vedtak datert 24. mai 2018, om kvote for lisensfelling av jerv i lisensfellingsperioden 2018/19. Med bakgrunn i NINA-Rapport 1553, som viser at bestanden er godt over regionens bestandsmål i 2018, samt en oversikt over påviste skader for perioden 24.5.18- 12.10.18, anbefaler rovviltnemnda at ekstraordinære uttak av jerv blir utført dersom lisensfellingkvotene ikke fylles. Rovviltnemnda ber om at Miljødirektoratet i tråd med rovviltforlikets punkt 2.2.4 og 2.2.5 prioriterer ekstraordinære uttak av jerv i følgende områder vinteren/våren 2018/19:

- **Møre og Romsdal:** Prioriterte beiteområder, med skader av jerv.
- **Trøndelag:** Prioriterte beiteområder, med skader av jerv, og innenfor forvaltningsområdet for jerv i delområdet mellom Rv74 og E14 (kvoteområde 4B)

33/18: Eventuelt

- Rovviltnemnda ber sekretariatet om å skrive et brev angående DNA-analyser av bjørn brev til Klima- og Miljødepartementet og Miljødirektoratet. Forslag til brev skal sendes til nemndas medlemmer for utsjekk på e-post i løpet av november.
- Møteplan:
 - 17. januar
 - 7.-8. mars
- Fylkesmannen i Trøndelag orienterte om at fylkesmannen i løpet av beitesesongen 2018 har søkt om og fått økt bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak i fylket med 1,3 mill. kr.

Med hilsen

Gunnar Alstad
leder

Kjell Vidar Seljevoll
sekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter

Kopi til:

Fylkesmannen i Møre og
Romsdal

Fylkeshuset

6404 MOLDE

Fylkesmannen i Trøndelag

Postboks 2600

7734 STEINKJER

Mattilsynet, Region Midt	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset, Postboks 2500	6404	MOLDE
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM